

նստոտած սաստիկ զբաղված են իրանց գործով-
այն է փողով թողնել են խաղում «աստուհա»
կոչված խաղը:

Այն գիւղացին, որը մի քանի տարի սրանից
առաջ չէր իմանում, թէ ինչ բան է խաղա-
թողը, այժմ իր գոհարձութիւնը թղթախաղի
մէջ է տեսնում: Այս մեր սիւնանցող ձմեռվայ
պարագանքը: Մեր գիւղացու ձմեռը չափաւոր
զրկութիւն պատճառն այն է, որ նա ոչ մի արհեստ
չը գիտէ բաւի բուն նշանակութեամբ. անայ-
նագործութիւնն էլ գիւղացիները մէջ նմանապէս
զարգացած չէ: Նիւթ իւրաքանչիւր գիւղում տա-
րեկան մի քանի հատ գորգեր, կապերաներ, խուր-
ջիներ, ջուաներ կամ ուրիշ մանր-մունր բաներ
են գործում, դա էլ կնոջ ձեռքի աշխատանքն է:
Իրանց անսպին հարկաւորութիւնները համար չի-
նա՞ծ, այլ ոչ թէ վաճառելու համար: Ինչպէս
հաստատ գիտենք, Վարդիւթում և մի քանի
մերձակայ գիւղերում ոչ մի արհեստագործ չը կայ,
որինակի համար՝ դարբին, հիւսն, փականագործ,
որմնագիր կամ ուրիշ արհեստագործներ չը կան:

ՆԱՄԱԿ ՍՂՆԱԽՅ

Մայիսի 30-ին
Այստեղ եղանակը կատարեալ ամառային է:
Բոլոր պողոտաները ծաղիկ են: Մի քանի-
սը արդէն պտուղ են տուել ինչպէս, որինակի,
կեռասը: Նուրբ գետ նոր է սկսել ծաղիկ տալ:
Խաղողի մասին պատմում են, որ այս տարի
չափ առատ է և կտնւթի ժողովուրդը լաւ այ-
գեկութի է սպասում... Եղանակը չոր է, մանա-
ւանդ ցերեկը, ծաշին մօտ: Երեկոյններին հիւսնայի
է լինում և Սլնախի հասարակութիւնը՝ թէ հայ
և թէ վրացի մեծ բազմութեամբ դրօնում են
քաղաքի «բուլվար» կոչվող հրապարակի վրա:
Այդ դրօնողները մէջ աչքի ընկնող մեծամաս-
նութիւնը կանայք են: Այստեղի կանայք, առհա-
սարակ, քն թիֆլիս են իրանց պահում լոտօն,
բամբ, և պրէֆէրանսը նրանց ամենամեծ
զոհարձութիւնն են: Եւ երբ և մի հայ ընտա-
նիկում, երբ «սիւլերի» ժամանակ կանայք լոտօ
էին խաղում: Մի մեծ և երկար սեղանի շուրջը
նստած էին մօտ 20—25 հոգի կանայք և լուռ
առաջնորդութեամբ հետևում էին լոտօի համաձայն-
բերին: Խաղը տեղի ունէր զիջելով ժամը 11—12
և յետոյ կանայք այդ հասարակութիւնը վայելից
քաղցրակներով, գինի և համարեա իսկոյն էլ
ցրկեց, գնաց: Որքան են նկատել և, խօսակցու-
թիւնը, բարբառները այնքան էլ զարգացած չէ
այստեղի կանայք մէջ: Թղթախաղին շատ նուիր-

ված լինելով նրանք մոռացել են բամբաւանքը...
Իսկ թէ որն է սրանցից լաւը՝ թողնել խաղա-
թէ բամբաւանքը, զի սրա է որով: Միայն ևս շատ
լաւ գիտեմ, որ թէ մէկը և թէ միւսը առաջ են
գալիս մտաւոր կենսաբի բացակայութիւնից: Մինչ-
դեռ կանայք այստեղ շարունակ թողնել են խա-
ղում, տղամարդիկ էլ՝ շարունակ գինի են խմում:
Քեզ անկը կատարեալ օրն է սկսել ինչպէս
համար: Եւ այդ է պատճառը, որ նրանք այնքան
թոյլ, անտարբեր են կենսաբի մէջ: Անտարբերու-
թիւնը մի հոգեբանական ընդհանուր երեւոյթ է
այստեղ, և այնպիս տարածված, հաստատված ու
թափանցած է կենսաբի մէջ, որ ամենաանպիտան
մարդն էլ՝ կարող է վարակել այդ հոգեկան
տրամադրութեամբ: Իրեն ապացոյց, թէ որքան
անտարբեր է այստեղի հայ հասարակութիւնը,
կարող է ծառայել անկիւն հայոց երկսեռ ուսում-
նարանի այժման ճգնաժամը: Եւ ոչ թէ ուսում-
նական, մտաւոր, կամ բարոյական, այլ անտե-
սական ճգնաժամ, ուսուցիչները ուսնել ճգնա-
ժամ... Հարցաքննութիւնները արդէն սկսվել են
և չուտով կը վերջանան: Այնուհետև դարձեալ կը
սկսվեն հոգեբանութեան «նշխնները», ամառ-
վայ ուժիկը վճարելու համար:

Յանկարով հայ հասարակութեան այդ երջանիկ
անտարբերութիւնը վրդովել, տեղիս ուսումնա-
բանի ուսուցչական խորհուրդը մի խնայցի կայ-
րադրութիւն է արել. եկեղեցում, քահանայի մի-
ջոցով, յայտարարել է, որ չուտով ուսումնաբա-
նում սկսվելու են քննութիւնները և հասարակու-
թիւնը թող բարեհաճէ այցելել ուսումնաբան
քննութիւններին ներկայ լինելու: Պէտք է խոս-
տովանել, որ քննութիւնները այնքան էլ լաւ
ուղեւորութիւն չեն թողնում: Մայիսի լեղուր
կատարեալ արհամարհված լինելը (Մայիսի հայե-
րը վրացիներ են խօսում) մեծ արդեւ է պատ-
ճառում ուսման ընդհանուր առաջնորդութեանը:
Որքան տարբերակ երեւոյթ է, որ ուսուցիչը ցան-
կալով իմանալ թէ՛ աշակերտը հասկանում է
«չբաղա» բառի նշանակութիւնը՝ փոխանակ
պահանջելու աշակերտից այդ բառի հայերէն բա-
ցարկութիւնը, ստիպված է հարցնել. «Ինչպէս է
վրացիներն»:

Մայիսի լեղուր անտեղեկ լինելը մանա-
ւանդ շատ կանխատեսում է ուսումնական ողոր-
դութեանը, այստեղ ուսուցիչը ստիպված է դա-
նադան ծառ ու մոռ ճանապարհներով հասկաց-
նել երեկոյններին, թէ հայերն իստիկ նշանա-
կութիւնը և թէ ուսուցչին թարգմանութիւնը:

Ե. Ղ.

ՆՆՈՒԻՆ ԼՈՒԻՆԵՐ

Կիրակի, յունիսի 2-ին, ԹԻՖԼԻՍԻ Դումայի
ձայնաւորները նոր ընտրված քաղաքագլուխ իշ-
խան Արզումանյանի առաջնորդութեամբ ներկայա-
ցան նորին բարձր գերազանցութեան, գեներալ-ա-
դմալտ Շիրումիանովին նրա պալատում: Քաղա-
քագլուխը դիմեց կառավարչապետին մի կարճա-
ռօտ ճառով, որի մէջ նկարագրեց քաղաքի վը-
խաւոր պահանջները: Նրկրիս կառավարչապետը
խոստացաւ, իր կարողութեան չափ, աշակցել
այդ բոլոր պահանջներին իրագործման:

Շնորհակալութեամբ ստացանք Պետերբուրգից
բժ. Արտ. Բուդուրեանի «Ինչ է Սիֆիլիս» վե-
նագրով գրքից: Գրքիցը տպված է Պետերբուր-
գում, Սիբիրիստոյի տպարանում, ներկայ 1891
թվին և արժէ 5 կոպէկ:

Ֆրանսիական «Revue des deux Mondes» ամ-
սագրի ներկայ թի մայիսի տետրակում տպված
է մի երկտաւար հայ, որ Գալուստ Կլիբիկեան-
նի հետաքրքիր յօդուածը կոկկատեան նաւթի մա-
սին: Զօդուածը կրում է հետեւեալ վերնագիրը.
«La peninsule d'Apcheron et le pétrole russe»
(Ապչերոնեան թերակղզին և ռուսաց նաւթը):
Զօդուածը լի է դրական փաստերով ու ճիշդ թե-
ւաններով և մեծ հետաքրքրութիւն է ներկայա-
նում նաւթային հարցով զբաղվողներին և առհա-
սարակ արդեւաբերութեան այդ նշանաւոր ձեռն
ուսումնասիրող մասնագէտների համար:

Մայիսի վերջին օրերից սկսած ԹԻՖԼԻՍԻՄ
տիրում են անտանելի ամառային շոգերը: Թողը
աննկարագրելի է փողոցներում:

Այսօր պատասխին ծրարով ուղարկեցինք Պարիզ
հայ դրամատուրգ պ. Գալարիէ: Էջնայեանի անուամբ
այն 162 բուրլի գումարը, որը հաւաքված էր
«Մշակի» իմբադրատանը յօդու Պարիզի չքաւոր
հայ ուսանողների: Հրաւիրում ենք Պարիզի հայ
ուսանողական ընկերութեան ներկայացուցիչնե-
րին ներկայանալ պ. Էջնայեանին և ստանալ
նրանից վերոյիշեալ գումարը:

Այս օրերս ԹԻՖԼԻՍԻՑ հեռանում է Պետեր-
բուրգ, անհատու իր նոր պաշտօնը ստանձնելու
համար՝ մեր դատաստանական պալատի աւագ-
նախագահ՝ Ս. Գոնչարով:

ԹԻՖԼԻՍԻ աղետականների ժողովը ընտրեց իշ-

Որ դպ ձեռնից անցնելու
Ինձի չուտով կանչեցէք:
«Արե դու անցի, դա,
կամքը տուր, ինձի դա.
Որտեղ եարիս կը տեսնեմ,
Բարեւ տուր անցի դա»:

Անցնեք դէպի դաշտը և լսե՛ք Հոռ աղջիկների
քաղհանի լէլին երկնայեան ժամանակ:
Ահա հոռուում գոյնդոյն չորերով երևում է
ուրախ խումբը. նրանց ձայնը լսվում է շատ հե-
ռուցից, բայց մօտենա՛ք, այս հանգամանքը նրանց
աւելի կը ոգևորի. խումբը կազմված է մեծ մա-
սամբ աղջիկներից և շատ ջահիլ հարսներից,
որոնք դաշտում կրկին վայելում են իրանց կու-
սական կենսաբի անհոգութիւնը—նրանք էլ են եր-
գում:

Նախ մի զոյգ սկսում է, և ապա մի ուրիշ զոյգ
նրան պատասխանում է նոյն ձևով և նոյն եղա-
նակով. ահա՛

Գուցման վարախոսին
Շողքն առաւ ակոսին,
Մի լայնուղ վարդ եմ քաղէ
Գրկեմ իմ նանի փոսին»:

Նայեցէ՛ք միւս կողմը և տեսէ՛ք այն միւս խում-
բը. դրանք գուցմանաւորներ են, որ իրանց անա-
տաններին քաջալերում են երգերով. դրանք էլ
Հոռ երկտաւարներն են, որ իրանց աղջիկնե-
րից յետ չը մնան:

Ուստադնացութիւնը գաւառական-գիւղական
ժողովրդի բարոյական-կրօնական կենսաբի մէջ
տակաւին մի շատ նշանաւոր տեղ է զբաղում:
Վաղ առաւօտից ճառարն սայլերը խայտաճա-
մուկ ամբոխին սրբաւայրն են տեղափոխում և
այնտեղ անմիջապէս սկսվում է մի վերին աստի-
ճանի հետաքրքիր կենսաբ. թողնելը այս կենսաբի
զանազան կողմերը: Հոռ վրդի աղջիկներին խում-
բը զբաղւում է ամբոխի ուղարկութիւնը իր քաղցր

խան Մաղալովին Թիֆլիսի նահանգական աղետա-
կանութեան պարագլուխ, հրաժարական տուած
իշխան Բաղրամբեան-Մուխրանսկու փոխարէն:

Միզ խնդրում են տպել հետեւեալը. «Թիֆլիսի
ուսուցչական ինստիտուտում երկու տարի ա-
ռաջ իր ուսումն աւարտած Ս. Թ., որը պարա-
պում էր պ. Մէլիք-Բէգլարովի մասնաւոր ուսում
նարանում, երեք շաբաթ է հիւանդ պառկած է
և գտնվում է անպիսի չքաւոր դրութեան մէջ
որ միջոց չունի ոչ դեղեր առնել և ոչ մի դոկ-
տաք կերակուր ունենալ: Հիւանդ ուսուցիչը
ընակում է Միքայէլեան փողոցի վրա, Աբուլա-
ձէի տանը, № 44. Խնդրում ենք մարդասեր ան-
ձանց, որոնք կը կամենան օգնութեան ձեռք
կարկառել թշուառ ուսուցչին, իրանց դրամա-
կան նուէրները հասցնելու պ. Մաղալեանի լաւ
պալի մաղաղներ»:

Մայիսի 30-ին, Դրամատիական ընկերութիւնը
ժողով գումարեց հայոց չարաբաստիկ թատրոնի
մասին խորհելու: Բաւական մարդիկ էին հաւաք-
վել: Երկար ու տաղտկալի վիճաբանութիւններից
յետոյ ժողովը երկու մասի բաժանւեց. ոմանք
այն կարծիքի էին, թէ պէտք է ընդունել դերա-
սան Պետրոսեանի առաջարկը, այսինքն՝ հաւա-
քել մօտաւորապէս 2500 բուրլի բերել տալ մի
քանի խաղադրոյններ և, Պօլսից, և առաջիկայ տարի
ներկայացումներ տալ: Այդ նպատակով բացված
ստորագրութիւնը տուեց միայն 650 բուրլի ժո-
ղովանների մի մասը ցանկութիւն յայտնեց,
որ անդամները զրկեն, փող հաւաքելի, որ կարելի
լինի բանալ Ալուսիւր, որը կարող կը լինի եր-
կար ժամանակ ապահովել այդ թատրոնը: Այդ
նպատակով էլ ստորագրութիւն բացվեց, որը
տուեց մօտ 700 բուրլի ժողովականների մեծա-
մասնութիւնը ցրկելուց յետոյ ընտրվեց երեք հո-
գուց բաղկացած մասնաժողով, հանգանակութիւնը
չարուակելու: Առհասարակ այնքան նսեմացել է
Թիֆլիսի հասարակութեան մէջ հայոց թատրոնը
պահպանելու գաղափարը (գաղափար բաւերով բան
չէ լինի) որ զիտուր թէ այդ բոլոր ժողովներից
մի առանձին բան դուրս գայ: Շուտով «Ալուսիւր»
նոր ժողով պիտի հրաւիրէ:

ՍՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՆ

ՍՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒԻՆԵՐ

—Պարիզի մի քանի լրագրողներ պնդում են,
որ երեքսեանեան դաշնակցութիւնը վերականգնեց-

լէլի ձայնով:

Վրասական ցոլաց դնաց,
Գէմ առաւ ամպին մնաց,
Աղջի դու սիրուն,
Կրնէ՛ք լո տիրուն:

«Ամպեա ձին չի գալիս,
Մի՞նեա տուն չի գալիս,
Աղջի թո խեղը ջանքդան»
Տարաւ իմ խեղը»:

Կիրակի, ամօն օրերին, բայց առանձնապէս Մի-
ջինքին և Համարձմանը Հոռ աղջիկները մի կա-
տարեալ կոնցերտ են կազմում. ահա ինչ որ մեկ
տեսանք Համարձմանը, Բուր գիւղում Բուր աղ-
ջիկներն առանց հասակի խտրութեան դուրս էին
եկել կալերը, պար բռնել և մերթ դալ ու զուռնայով
և մեծ մասամբ իրանց ընտրեալ երգչուհիներին
գերով պարում էին: Այս հանգամանքը ասա՛ք
բաղմութեամբ երկտաւարները էր գրաւել զի
հանդիսավայրը ուր ուղարկութեամբ դիտում էին
պարողներին: Հանդիսատես էին համարեա ամե-
քի ծնողները. Թիֆլիսի վերջինների ձեռքով
կամ նոյն իսկ մատաղ զոյգերին փոխադարձ կրա-
կուտ հայեացքներով որչափ բարեբա արջիկեցան
քանի քանի բաղդատիւ և դժբաղդ սիրահարու-
թեան սկիզբ դրվեց:

Հիանալի էր այն պարողութիւնն ու անհոգու-
թիւնը, որով պարում ու երգում էին այդ բաղ-
դաւոր արարածները:

Սուրմալուր բոլոր նշանաւոր աշուղները Հոռ
գիւղացիներ են. որանք են, որ գիւղից գիւղ
չբլում են և երգում, որանք են, որ ձմեռները
գտնւում երկար գիւղերը դառնցնում են հայ
ժողովրդին:

Ա. Ա.

ցաւալի անցքի նկարագրիւր խառն կսկիծ, ցա-
ւակցութիւն արտապայտող կարոները հեռ:

Սրանից երկու տարի առաջ նոյն գիւղում
կրկին մի երեկոյան, բայց և քառամեկի դէպք տե-
ղի ունեցաւ, որ ժողովրդական բանաստեղծու-
թեան մէջ իր հետքը թողեց: Գիւղի աղբ-Թով-
հանէն քահանայի կողմէ օրդի Պետրոսը՝ մի ինչ
որ պատճառով իբր տարածախոսութիւն, կռիւ է
ունենում սահմանապահ գիւղուորներից մէկի հետ:
Վերջինս մի քանի օրից յետոյ գրգռված գիւղն է
է գալիս հէնց այն ժամանակ երբ հայ երկտա-
սարդի մօտիկ աղջկական եկեղեցում պատկւում
է իսկ Պետրոսը, գիւղական անօրութեան համա-
ձայն, եկեղեցու բակում զգեստի վրէժն է քա-
շում: Ձմեռուրը լրէժնիւրութեամբ լցված ձեռքի
հրացանի մի գնդակով ջախջախում է երկտա-
սարդի զանգը և ուղղորդ փոխում է եկեղեցու
պատի վրա: Երկտաւարն անմիջապէս շուռչը
փչում է և հարսանիքը սգի է վերափոխվում:
Երկտաւարը գիւղի, այսպէս ասած, աչքն է եղել,
ուստի և անմիջապէս երգեցին նրան. թէ և այդ
երգը մասամբ նոր ժամանակի, նոր ոգու, գիւ-
ղական կենսաբի նոր հոսանքի կենցաւ է կրում
վրան և բուն գիւղական «էլ-էլ» կոչվելուց հե-
ռու է, բայց և այնպէս դուրի չէ հետաքրքրու-
թիւնից. ահա նրա մի քանի տողերը.—

Նոր ծաղիկ Պետրոս
Լնդեր կորալեցար,
Հարազատ որդի Պետրոս
Անմահ դու մեռար:
Վրեժները ցաւ չէ
Լուրը դժուար է,
Ո՛վ միւլթարէ»:

Հետաքրքրական է մանաւանդ ժողովրդական
երգերի զանազան կղանակները. դրանք խիստ ի
դէպ են լինում: Գլխաւոր դէպքերն երգում են

այնպէս սրտաճնկիկ, այնպէս զոգողուն, որ մար-
դու հոգին սասանվում է: Ուրիշ բան են պարե-
րը. դրանք այնպիսի բովանդակութիւն և եղա-
նակներ ունեն, որոնցով պար բռնած աղջիկները
ամենայն աջողութեամբ, շատ կանոնաւոր տակ-
տով և արագ-արագ շարժումներ են անում, ու-
նենք այնքան գեղուն գրկելով և ցատկելով *):
Մենք ամենից աւելի ուշք ենք դարձնում իրա-
կան սեռի և առանձնապէս աղջիկներին վրա այն
պատճառով, որ ժողովրդական երգերի մեծ մա-
սը, եթէ չայնք ամբողջը (բացի, ի հարկէ, ա-
շուղների երգածները) սրանց չըլանիք են ծնունդ
առնում և ժողովրդի հոգու բանաստեղծական
կայծը սրանցով է վառ պահվում: Ապա ուրե-
մը նայե՛ք սրանց կենսաբի մի քանի պատկերնե-
րը:

Ամառն է: Աղբերներ բարեքնիւրով լի, որոնք
չափ անգամ պահպանվում են աղջիկների հակո-
ղութեամբ. անցնե՛ք աղբերին փողոցով, ա՛յ ու
ձայն տրում է կենսաբ ու խնդրութիւն. լսիր, ահա
մի այդու միջից լսվում է բարձր, շատ բարձր և
քաղցր երգի, մի հիանալի «էլ էլ»-ի ձայն, դա
անշուշտ մի կոյտ է, որը իր սիրածին է գումում:
Նայիր նորան ընթերցող, ահա և ինքը, անպաճոյճ
հագուստներով, շատ անգամ մերկ ոտներով,
պարզ թաշկինակը գլխի միմիայն վերի մասը
կապած, մի քանի հիւսերը թիկնալին արեւածան
հանդարտ անցնում է ծառերի ստուիներով. բայց
ո՛ր... Ե՛լ գիտէ գուցէ դէպի rendez-vous...

Լսե՛ք նրա երգի մի քանի բառերը.—
«Բաղեր, դուք կանանցե՛ք,
Սիրածիս ձանձնեցե՛ք,

*) Արդեւ այս երգերի և պարերի մասին չեն
Աղաթնակեցողի հետեւալ խօսքերը.— «Կէսքն ի
փողոցս և ներքապոյնս առհասարակ երգս ա-
ռեալ բարբառեցան կայ թիւք վաղ եւ ու
ցուց (?) բարձեալ մարդկան (Աղաթ. Ժէ. Գ.)

հետո հարցը դադարեց կերպով արդէն վճարված է։
— Վերջին յանդուգն աւազակութեան դէպքից
կտայ՝ թիւրքաց կառավարութիւնը կարգադրել է,
որ Աղբիւրնապօլսից մինչեւ Կ. Պօլսի երկաթու-
գնացքները միայն ցերեկը գնան և այն էլ
հետեւեալները հսկողութեան ներքոյ։
— Գեղիւնիսի պաշտօնական օրդանը հերքում է
այն լուրերը, որոնք տարածված են Եւրօպայում՝
կորֆու կղզու հակահրէական շարժումների պատ-
ճառներին մասին։
— Լճիկները մի քանի լրագրիւններ ուղարկած հա-
մակարկան յօդուածներ ևն դրում Վիէնէ կայս-
րի Լճիկները գալու առիթով։ Կրանք կիսապաշտ-
ոնական բնաստութիւն ունեցող լրագրիւններն են։

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՄՆԱՍՏԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Վիէնէ, 30 մայիսի։ Ունեւարական սեյմում
պատգամաւոր Չատար դիմեց կառավարութեանը
խնդրելով քննել, թէ արդե՞ք ճիշդ է, որ ամեն
որ հարկւարուհի հրէաներ են զալիս Ունեւարի-
որոնց առաւ ուղարկում են Ունեւարիայի այնպիսի
տեղերը, ուր մինչև այժմ ամենին հրէաներ չեն
կրել։ Չատար պահանջեց, որ կառավարութիւնն
ևսանդոս միջոցներ ձեռք առնի Ունեւարիա դի-
մող հրէաների դէմ։

ՊԱՐԻՉ, 30 մայիսի։ Սենատը ընդունեց հացի
մաքը պակասեցնելու օրինագիծն այն պայ-
մանով, որ այդ օրէնքը անպայաջ գործադր-
վի, այն ինչ պատգամաւորները ժողովի
վճար համաձայն, օրէնքը պէտք է գործադրվի
միայն օգոստոսի 1-ից։ Պատգամաւորների ժողո-
վի մաքըսային յանձնաժողովն ընդունեց սենատի
այդ փոփոխութիւնը։

Լիւվիճով, 30 մայիսի։ Լօստօից ստացած
մանաւոր տեղեկութիւններն համաձայն, Չադ ծո-
վալը դիմող ֆրանսիական արշաւանքի բոլոր
պաշտօնականներին, որոնք ճանապարհ էին ընկել
1890 թվ. յուլիսին կրամպէլի առաջնորդութեամբ,
կոտորեցին։ Նրանցից սպիտակամորթներն կերան
Մատոնգա շրջանի մարդակերպերը։
ԼՕՆԴՈՆ, 30 մայիսի։ Մարկիզ Սոլսբերի մի
նամակով տեղեկացրեց Ռօսիային, որ ինքը մե-
ծու է նրա միջնորդութիւնը և հրաժարվում
է նպատակը, որ սուլթանից թողուցութիւն
ստացվի հրէաներին Պալեստինայում գաղթեց-
նելու։ Մարկիզը, ի միջի այլոց աւելացնում
է, որ եթէ հարաւոր կը լինի այդպիսի
միջնորդութիւնը, այն ժամանակ այդ հարցը կը
ներկայացվի սուլթանի հայեցողութեանը։

ԼՕՆԴՈՆ, 31 մայիսի։ Մօզարիկից ստացված
տեղեկութիւններն համաձայն, այնտեղ մեծ յուզ-
մունք պատճառեց այն հաղորդութիւնը, որ պօր-
տուգայցի Գուալիս, երեք կամ չորս հաղար
տեղայիները գլուխ կանգնած՝ ապստամբվեց
պօրտուգայցիներին դէմ և իրան Անգլիայի
կողմակից հաշակեց։ Ապստամբութիւնը ճնշելու
համար նահանգապետ զօրքեր է ուղարկել Գուա-
լիսի իշխանութիւնը տարածվում է Պուրիպից
բնակի հիւսիս գտնվող երկրներին վրա մինչև Զամ-
բելի։

ՊԱՐԻՉ, 31 մայիսի։ Դատաստանական քննու-
թիւն է սկսված Պատմապի ջրանցքի ընկերու-
թեան վարչութեան անդամների դէմ՝ ընկերու-
թեան 60 ակցիոնէրների զանգառի հիման վրա՝
վերջին հրատարակութիւնները պատճառով։ Որով-
հետև Լէւէպս ասպետ է Պատմաւոր Լէզիոնի մեծ
խաչի, այդ պատճառով իր ընկերակիցներին հետ
միասին նա ենթակալ է վճառվել առեւտրին։
Պատգամաւորների ժողովը քննեց հացի մաքըս-
հարկը պակասեցնելու օրինագիծը։

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 1 յունիսի։ Պաշտօնական հեռա-
գիր խաբարովիայից հաղորդում է, որ մայիսի
29-ին, երեկոյեան 8 1/2 ժամին, այդտեղ հասաւ
Թագաժառանգ Յիսարէվիչ, կայսրանուհի Նորին
Բարձրութեան զինաւորացի իշխանութեան ներ-
կայացուցիչները, քաղաքային պատգամաւորու-
թիւնը, քաղաքապետի հետ միասին, որոնք մա-
տուցին աղ ու հաց, այդտեղ կային և կանաչը,
զարդաների սաները և շատ ժողովուրդ, որոնք ող-
բորկած ողջունում էին Թագաժառանգին։ Նաեւ
հանդուրեց Նորին Բարձրութիւնը, զենեկալ-հասնա-
ղապետի հետ, կառքով գնաց տաճար, մաղթանքին
ներկայ լինելու, և քաղաքի լուսաւորված փողոց-
ներում ման գալուց յետոյ, գնաց զենեկալ-հասնա-
ղապետի տունը։—Journal de St. Pétersbourg

Լրագիրը հաղորդում է, որ Արնօլդ Ուայտ, որը
յայտնի է Աֆրիկայի գաղթականութեան վերա-
բերեալ իր հետազոտութիւններով, բարձր Հիւրից
յանձնարարութիւն է ստացել՝ ուսումնասիրելու
հարաւային Աֆրիկայում առաջ հրէաների գաղ-
թականութիւնները հիմնելու հարցը։ Ուայտ ար-
դէն ուղևորվեց Պետերբուրգից, որտեղ թէ բարձր
և թէ ստորին կառավարչական շրջաններում
գտաւ համակրութիւն, դէպի հրէական գլխաւոր
կենտրոնատեղիները։ Լրագիրն աւելացնում է, որ
կայսերական կառավարութեանը հանելի կը լինի,
եթէ Ուայտի միասին աշխուրթիւն կունենայ։

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 2 յունիսի։ Պաշտօնական հեռա-
գիր։ Մայիսի 30-ին, առաւօտեան, ներկայացան
Թագաժառանգ Յիսարէվիչին քաղաքային և զինուո-
րական վարչութիւնների առանձին մասերի և զենե-
կալ-հանդուրեցիների զինաւորական կառավարիչները,
որից յետոյ Նորին Բարձրութիւնը եկեղեցի գնաց՝
Համբարձման տօնի առիթով։ Ժամը 11-ին տեղի
ունեցաւ Ամուրի մօտ, ժայռի վրա շինած՝ կոմս
Մուրավիով Ամուրսկու արձանի օծումը։ Կէսօ-
րեց յետոյ Նորին Բարձրութիւնը նաեւ գնաց
մինչև Վեստսկի գիւղը, որտեղ առաւ և օտարադ-
էի բնակիչներին մատուցեց աղ ու հաց, այդտեղ
Նորին Բարձրութիւնը այցելեց գիւղական եկեղե-
ցին։ Ժամը 8-ին Թագաժառանգ Յիսարէվիչ վե-
րադարձաւ խաբարովի, երեկոյեան ներկայ էր
նահանգապետի տունը բառաւորաւ Մայիսի 31-ին
զօրահանդէս կար, որից յետոյ այցելեց զարդնե-
րը, զօրանցները և հիւանդանոցը Կէսօրին
«Муравьевъ Амурскій» նաւով ճանապարհ ըն-
կաւ։ Նորին Բարձրութեան ճանապարհ էին
գնում իշխանութեան ներկայացուցիչները և ա-
փին խմբված ժողովուրդը։ Մի քանի նաւեր,
մարդկանցով և նուագախմբով մօտ 3 ժամ ուղեկ-
ցեցին Թագաժառանգ Յիսարէվիչի նաւին։

ԽԱՐԱՐՈՎԿԱ, 2 յունիսի։ Երէկ Թագաժառան-
գի ներկայութեամբ, արժանաւոր կերպով տօն-
վեց կոմս Մուրավիով Ամուրսկու յշատապը, նը-
րա համար կանգնեցրած արձանի օծումով։ Բրօն-
զի արձանը, պատուանդանը և արձանի տեղը
շատ աջող են։

ՊԱՐԻՉ, 2 յունիսի։ Կոնդայի նահանգապետ
Բրացցա վճառակ է հերքում է կրամպէլի էկզպե-
դիցիայի անդամներին սպանելու լուրը։ Կրամպէլի
առողջութիւնը շատ լաւ է, և նա շարունակում է
իր գործը շատ լաւ պայմաններում։
ԼՕՆԴՈՆ, 2 յունիսի։ Մանիպուրի իշխանը դա-
ղապարտված է կախաղանի՝ Հնդկաստանի թա-
ղահու դէմ ունեցած թշնամական գործերի և
բրիտանացի օֆիցերների սպանութեան մէջ մաս-
նակցելու համար։ Այդ վճիռը, նախ քան գոր-
ծադրվելը, պէտք է հաստատվի փոխարքայի կող-
մից։

ՍՕՅԻՄ, 2 յունիսի։ Սերբիական կառավարու-
թիւնն ընդունում է բոլորական կառավարու-
թեան պայմանները՝ Սօֆիայում սերբիական զի-
նուորական գործակալ նշանակելու մասին։ Գոր-
ծակալը նշանադրեցաւ կը ներկայանայ իշ-
խանին, իբրև զօրքի գլխաւորին։ Բոլորական
նշանակել կը նշանակէ զինուորական գործակալ
Բէլգրադում։ Ի նկատի ունենալով այդ, սերբիա-
կան կառավարութիւնը յայտնել է բոլորական
կառավարութեանը՝ որ շուտով կը նշանակվի
զինուորական գործակալ Սօֆիայում։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՐԳԻ ԲՈՐՍԱ

Մայիսի 31-ին

Լճիկները վրա	10 ֆունտ արծէ . . .	84	45	1/2
Բերրիները վրա	100 մարկ . . .	41	30	
Փարիզի վրա	100 ֆունտ . . .	33	35	
Ուսկի . . .	արծէ . . .	6	77	
Մաքըսային կուպոններ	. . .	135	62	
Արծաթ . . .	. . .	1	03	
Բորսային դիվիդենդներ	. . .	33 1/4	50	
Պետ. բանկի 5% տոմս . . .	. . .	102	15	
. . .	. . .	2-րդ	102	50
. . .	. . .	3-րդ	100	
. . .	. . .	4-րդ	100	
. . .	. . .	5-րդ	100	
. . .	. . .	6-րդ	101	50
60% ուսկեյ ընտա . . .	. . .	144	75	
40% ուսկեյ փոխառութիւն . . .	. . .	100		
Արեւելեան 5% փոխառ. 1-ին շրջ. . .	. . .	101	12	
. . .	. . .	2-րդ	101	25
. . .	. . .	3-րդ	101	25
Ներքին 5% առաջին փոխառութ. . .	. . .	245		
. . .	. . .	222	75	
Պետական, երկաթուղային ընտա . . .	. . .	104	50	
5 1/2% ընտա . . .	. . .	100		
40% ներքին փոխառութիւն . . .	. . .	98	12	
50% զբաւ. թղթ. աղ. կալ. բանկի . . .	. . .	101	50	
5 1/2% վկայակ. գիւղ. հող. բանկի . . .	. . .	103	12	
4 1/2% զբաւական թղթեր կառած . . .	. . .	135	50	
փոխ. կրեդիտ. ընկեր. մետաղ. . .	. . .			

— — —	թղթադ. 101	75	»
Պետերբուրգի քաղաքային կրեդիտ . . .	. . .	101	75
Երկրորդական օրվապայմաններ . . .	. . .	101	50
Մոսկուայի քաղաք. օրվապայմաններ . . .	. . .	101	87
Օրվապայ . . .	. . .	101	87
Թիֆլիսի . . .	. . .	—	—
— — —	թղթ. թիֆլիսի կալ. բանկի . . .	—	—
— — —	Քուրմայի . . .	—	—
Ս. Պետերբուրգի բորսայի տրամադրութիւնը	. . .	—	—
շատ հանարար է։	. . .	—	—

ՏԵՂԵԿԱՅՈՑՑ

ԱՆԴՐՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ
Փօստային գնացքը ուղևորվում է

Թիֆլիսից դէպի Բաթում . . . 8 ժ. 40 ր. առաւ.
ԲԱՌՈՒՄԻՑ գալիս է Թիֆլիս . 11 » 8 » երեկ.

Թիֆլիսից դէպի Բաթում . . . 12 » 8 » երեկ.
ԲԱՌՈՒՄԻՑ գալիս է Թիֆլիս . 7 » 40 » առաւ.
Ապրանքա-ճանապարհորդական գնացքը
Թիֆլիսից դէպի Բաթում . . . 3 ժ. 10 ր. երեկ.
ԲԱՌՈՒՄԻՑ գալիս է Թիֆլիս . 8 » » առաւ.
Թիֆլիսից դէպի Գանձակ . . . 9 » 45 » առաւ.
ԳԱՆՁԱԿԻՑ գալիս է Թիֆլիս . 8 » 20 » երեկ.

ՌՈՒՍԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒԿԵԱԿԵՐ

ՀԻՆԳՇԱԲՈՒ օրերը, երեկոյեան 4 ժամին, ուղ-
ղակի ընթացի, Նոյնօրայի վրայով։
ՇԱԲԱԹ օրերը, 8 ժամին երեկոյեան, շրջական
ընթացի, բոլոր նաւահանգիստների վրայով։
ԵՐԿԱԹՈՒՄԻՑ օրերը, 7 ժամին երեկոյեան, ար-
տասանական ընթացի դէպի Կ. Պօլսի։

Խմբագիր-հրատարակող՝ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Յ Ա Յ Տ Մ Ի Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

ՄՇԱԿԻ խմբագրատանը ծախվում է. «ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНИЕ
ТУРЕЦКИХЪ АРМЯНЪ» ЛЕВЦΙΑ ЧИТАННАЯ НА АРМЯНСКОМЪ Я-
ЗЫКЪ, ГРИГОРИЕМЪ АРЦРУНИ. Переводъ А. Аракелянца, (Москва, 1880).
—Цѣна 25 коп., съ пересылкою 30 к. (Почтовыми марками). 11—20

UNE FRANÇAISE DÉSIRE AVOIR UNE DEMI-PLACE OU DES LEÇONS.
S'informer au bureau de la rédaction du journal le „MSCHAK“

Франуженка желаетъ имѣть уроки, или мѣсто гувернантки въ семействѣ,
съ тѣмъ, чтобы часть дня имѣть свободнымъ. Объ адресѣ спросить въ редак-
ціи газ. „МШАКЪ“.

Մի ֆրանսուհի օրիորդ ցանկանում է դասեր տալ, կամ ընտանեկում վարժուհու
պաշտօն ստանալ, այն պայմանով, որ օրվայ մի մասը ազատ ունենայ։ Հասցէի մասին
հարցնել ՄՇԱԿԻ խմբագրատանը։ 3—6

ՎԵՐԱԳԱՆՈՒՄԱՆՈՎ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻՑ

ԲԺՇԿԱՊԵՏ Վ. ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Ընդունում է հիւանդներին ամեն օր առաւօտեան ժամը 10-ից մինչև 11 և երե-
կոյեան 6-ից մինչև 7.

Իսկ ԿՈՎՈՐԴԻ, ԲԹԻ, ԱԿԱՆՔԻ ԵՒ ԱՋԲԻ հիւանդութիւնների համար ընդունում է
միայն ԵՐԵՎԱՆԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԻ և ՇԱԲԱԹ օրերը, երեկոյեան 6-ից
մինչև 7 ժամ։

Բնակարանը գտնվում է ՍԱԴՈՎԱՍԵ Փողոցում, տուն Պարունքեղովի։

2—3

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԻՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Բ. ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆԻ

(Կուկիս, վարձարար արձանի հանդէպ)
Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր, բացի կիրակի օրերից։

Ա Ռ Ա Ռ Օ Տ Ն Ե Ր Ը

ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆ—10—11 ժ. վերաբուժութեան (և առանձնապէս) սիֆիլիսի և աչքացախի
ՐՈՒՎԿՈՎՍԿԻ—10—11 ժ. ներքին, երեկոյեան և կանանց ց.
ԿԻՆԻՍԻՆԻՆԻ—11 1/2—12 ժ. կանանց և երեկոյեան ց.
ՊՐՕՏԱՍԵՎԻՉ—12—1 ժ. ակնաճիւղ, կոկորդի և թոքի ց.
ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—12 1/2—1 ժ. ներքին և երեկոյեան ց.

ԵՐԵՎԱՆԻ ԵՐ Ը

ԳԱՐՅՈՒՄՍԿԻ—5—6 1/2 ժ. կաշուի ցաւերի, սիֆիլիսի և վերաբուժութեան.
ՓՈՒԼԻՆԵԱՆ—5—6 ժ. ներքին, երեկոյեան և չղային ց. (էլեկտրօտերապիա).
ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆ—6—7 ժ.
ՎՃԱՐ—50 Կ. Համալսարանի (Կոնսուլիումի) համար առանձին
Հիւանդանոցի վերաբուժող բժշկապետ Նաւասարդեան

ЧИСТЫЙ

Какао

Блокеръ

ՀԱՍՈՒ

ԿԱՍՈՒ

Պատրաստված է միայն և կօդ-
բուխական պարարտանութիւն.
ՄԱԳՈՐ ԵՒ ՄԱՆԻԱՐԿ ԳՈՐԾ.
Առաջարկվում է առողջացման
և երեխաների համար.

ПИТАТЕЛЬ-
НЫЙ
Напитокъ

25—50 (2.)

Միակ պահեւ կովկասում՝ Բարձրագոյն հաստատված
կասան ընկերութեան մէջ թիֆլիսում և Բաթում։

ԵՒԼԿՏՐՈՒՄԻՆ ԼՈՒՍԱՆՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ուժի հասցնելու տարածութեան
վրա.

ՏԵՂԵԿՈՒՆԵՐԻ ՄԱՐԳԵԼԸ.
Երեկոյեան նշաններ.
ՉԱՆԳԱԿՆԵՐ
ԳԱՎԱՆՈՎԱՍԵԱՆ.
Երեկոյեան
Արտաւարձաններ, Կէսնաներ.
ՇԱՆԳԱՐԿԵԼՆԵՐ.
Կախաղանի և ծրարների ճիւղ-
արար.

ԳԱՍԱՍԵՆ ՆՈՐ ՇԱՐԺԵՆԵՐ

Օտտօ սիստեմով, որոնք իրանք
կրանց են ուղղում ու օծում.
Գաղի համար — ածուխից,
— նաթիլից,
— անտրալիտից,
— կէրօլից.
1/2-ից մինչև 120 ձիւ ուժի.
Շարժանքներ մեծ արագու-
թեան.
31—100 (Է. 2.)

ԴՕՏԻԿԻ

ԳԼԵԲՈՅԻ
РОСТОВЪ (на Дону)
БР. ГЛЕБОВЫ
Большая Садовая, 24.

Типографія Канцел. Главпочт. Гражданск. частью на Кавказѣ, Лорисъ-Меликовская ул., д. 11.